

۱۰۰ سنۃ ثابتۃ - تلغو

శత సంప్రదాయాలు

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

هاتف: ۴۲۳۴۴۶۶ ۰۶ فاكس: ۴۲۳۴۴۷۷ ۰۶ ص.ب: ۱۸۲

148

بسم الله الرحمن الرحيم
تشرف بإعداد هذا الكتاب

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
الزلفي 11932 - ص.ب: 182 ت: 064234466 - فاكس: 064234477
حساب الطباعة: 1/6960 - الحساب العام: 3/6959
مصرف الراجحي - فرع الزلفي

الحقوق محفوظة

لا يسمح بطبع أي من مطبوعاتنا إلا للتوزيع المجاني فقط. بشرط عدم التصرف في أي شيء عدا شكل الغلاف الخارجي وكذلك لا يسمح لأي تعديل أو حذف أو إضافة أما الملاحظات فنستقبلها مع الشكر والتقدير

ఈ చిరు పుస్తక ప్రచురణ బాధ్యత
ఫారెన్స్ ఇస్లామిక్ గైడెన్స్ ఆఫీసువారు వహించారు

P.O. Box: 182 ZULFI 11932 , Saudi Arabia,
Tel: 06 423 4466, Fax: 06 423 4477

అన్ని హక్కులు ప్రకాశకులవి

కాని అల్లాహ్ ప్రసన్నత కొరకు ప్రచురించి, పంపిణీ చేయాలనుకునేవారు కవరుపేజీ తప్ప పుస్తకములో ఏలాంటి మార్పు చేయకుండా ప్రచురించవచ్చును. అలాగే సాఫ్ట్ కాపీలో ఏడిటింగ్ గాని హెచ్చుతగ్గులు గాని చేయరాదు. లోటుపాట్లు గోచరించినవారు మా చిరునామకు తెలియజేస్తే ధన్యలవుతారు

مائة سنة ثابتة

أعدده وترجمه للغة التلغو

شعبة توعية الجاليات في الزلفي

الطبعة الأولى: 1427/06 هـ

③ شعبة توعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

مائة سنة ثابتة - الزلفي، 1427 هـ

ردمك: 9-97-864-9660

(النص باللغة التلغو)

أ- العنوان

1- السنة النبوية

1427/3109

ديوي 230

رقم الايداع: 1427/3109

ردمك: 9-97-864-9960

الصف والإخراج : شعبة توعية الجاليات بالزلفي

తీర్మాన తీర్మాన తీర్మాన

శత సంప్రదాయాలు

గౌరవనీయులైన పాఠకులారా! నేడు ముస్లిం సమాజంలో ప్రవక్త సంప్రదాయాల పట్ల శ్రద్ధ లేనట్లుగా, వాటిని తమ జీవిత వ్యవహారాల్లో పాటించనట్లుగా చూస్తున్నాము - ఏ కొద్ది మందో తప్ప! ఈ కొద్ది మంది మూలంగానే బహుశా అల్లాహ్ కరుణ కురుస్తుందేమో! అందుకే ప్రవక్త సంప్రదాయాల్లో కొన్నిటిని ఈ చిరు పుస్తక రూపంలో మీ ముందుంచదలిచాము. అవును! చిరు పుస్తక రూపములోనే. అది మీరు ఎల్లవేళల్లో మీ వెంట ఉంచుకోవడంలో సులభంగా ఉండటానికి మరియు మీ సమస్త కార్యాల్లో ప్రవక్త సంప్రదాయాన్ని గుర్తు చేయటానికి. దీనిని "శత సంప్రదాయాలు" అని నామకరణ చేశాము. దీని ఉద్దేశం ప్రవక్త సంప్రదాయాలు కేవలం ఇవేనని కాదు, వాటిలో కొన్ని మాత్రమే సమకూర్చి, అల్లాహ్ దయతో మీ ముందుంచగలిగాము. వీటిని ఆచరణ రూపంలో తీసుకోచ్చే భాగ్యం ప్రసాదించాలని ఆ ఏకైక విధాతనే వేడుకుంటున్నాము.

ప్రవక్త సంప్రదాయ పద్ధతులు

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ   قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ  : (إِنَّ اللَّهَ قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أَحِبَّهُ فَإِذَا أَحَبَّهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَتْهُ وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لَأُعِيدَنَّهَ وَمَا تَرَدَّدْتُ عَنْ شَيْءٍ أَنَا فَاعِلُهُ تَرَدَّدِي عَنْ نَفْسِ الْمُؤْمِنِ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَأَنَا أَكْرَهُ مَسَاءَتَهُ).

అబూ హురైరా   ఉల్లేఖనం ప్రకారం: అల్లా: ఇలా తెలిపాడని ప్రవక్త   చెప్పారు: "నా 'వలీ' (ప్రియతముని)తో శత్రుత్వం వహించేవాడు నాతో యుద్ధానికి సిద్ధమవ్వాలని ప్రకటిస్తున్నాను. నా దాసుడు నా సాన్నిధ్యం కోరి ఆచరించే వాటిలోకెల్లా నేను అతనిపై విధిగా నిర్ణయించినవి నాకు ప్రియమైనవి. నా దాసుడు నఫీల్ (అదనపు) ప్రార్థనల ద్వారా నాకు ఇంకా ఎంతో చేరువ అవుతాడు. కడకు అతడు నా ప్రియతముని పాత్రుడవుతాడు. అతడు నాకు ప్రియ పాత్రుడయినప్పుడు నేను, అతడు వినే చెవినవుతాను, అతడు చూసే కన్ను అవుతాను, అతడు పట్టుకునే చెయ్యినవుతాను, అతడు నడిచే కాలునవుతాను. ఇక అతడు నన్ను అడిగితే నేను తప్పక ప్రసాదిస్తాను, శరణు కోరితే నేను శరణు ఇస్తాను. నేను చేసే ఏ పనిలోనూ తటపటాయించను, విశ్వాసుని ప్రాణం తీయునప్పుడు తప్ప. అతను మరణం అంటే ఇష్టపడడు, అతనికి హాని కలగించడం అంటే నేను ఇష్టపడను. (కాని అది జరగక తప్పదు). (బుఖారీ 6502).

سنن النوم

నిద్ర నియమాలు

النوم على وضوء: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ: (إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ ...) الْحَدِيث.

1- **పుజు చేసుకొని పడుకోవాలి:** బర్రా బిన్ ఆజిబ్ رضي الله عنه ను ఉద్దేశించి ప్రవక్త ﷺ ఇలా ఉపదేశించారు: "నీవు నీ పడకపై వచ్చినప్పుడు నమాజు కొరకు చేసినట్లు పుజు చేసి, కుడి ప్రక్కన తిరిగి పడుకో".

(బుఖారీ 247. ముస్లిం 2710).

قراءة سورة الإخلاص ، والمعوذتين قبل النوم: عَنْ عَائِشَةَ > أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

2- **పడుకునే ముందు ఈ సూరాలు చదవాలి:** ఆయిషా > ఉల్లేఖనం: ప్రవక్త మహనీయులు ﷺ ప్రతి రాత్రి తమ పడకపై వచ్చి, "ఖుల్ హువల్లాహు అహద్, ఖుల్ అఱ్ఱు బిరబ్బిల్ ఫలఖ్, ఖుల్ అఱ్ఱు బిరబ్బిన్నాస్" సూరాలు పూర్తిగా చదివి, రెండు అరచేతుల్లో ఊదుకొని, ముఖము మరియు తల నుండి మొదలుపెట్టి శరీర ముందు భాగంపై సాధ్యమైనంత వరకు తుడుచుకునేవారు. ఇలా మూడు సార్లు చేసేవారు. (బుఖారీ 5018).

التكبير والتسبيح عند المنام: عَنْ عَلِيٍّ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ حِينَ طَلَبَتْ مِنْهُ فَاطِمَةُ > خَادِمًا: (أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ خَادِمٍ إِذَا أَوْثَقْنَا إِلَى فِرَاشِكُمْ أَوْ أَخَذْنَا مَضَاجِعَكُمْ فَكَبَّرْنَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَسَبَّحْنَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَاحْمَدْنَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَهَذَا خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ خَادِمٍ).

3- నిద్రించునప్పుడు జిక్ర: అలీ ؓ ఉల్లేఖనం ప్రకారం: పాతిమా > ఒకసారి ప్రవక్త ﷺ తో పనిమనిషి కావాలని అడిగినప్పుడు "మీ కొరకు పనిమనిషికన్నా మేలైన విషయం తెలుసనా?" అని ఆయన ﷺ ఇలా చెప్పారు: "మీరిద్దరూ పడకపై చేరుకున్నప్పుడు 34 సార్లు అల్లాహు అక్బర్, 33 సార్లు సుబ్ హానల్లాహ్, 33 సార్లు అల్ హందులిల్లాహ్ అని పఠించండి. ఈ స్మరణ మీ కోసం సేవకుడి కంటే ఎంతో శ్రేష్ఠమైన సంపద". (బుఖారీ 6318. ముస్లిం 2727).

الدعاء حين الاستيقاظ أثناء النوم: عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ؓ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَنْ تَعَارَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي أَوْ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ فَإِنْ تَوَضَّأَ وَصَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ).

4- నిద్ర మధ్యలో మేల్కొన్న వ్యక్తి చదవవలసిన దుఆ: "ఎవరు రాత్రి వేళ నిద్ర నుండి మేల్కొని 'లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహు వస్తూహూ లా షరీకలహూ, లహుల్ ముల్కు వలహుల్ హందు, వహువ అలా కుల్లి సైఇన్ ఖదీర్. అల్ హందులిల్లాహ్, వ సుబ్ హానల్లాహ్, వల్లాహు అక్బర్, వలాహూల వలాఖువ్వత ఇల్లాబిల్లాహ్' చదివి,

'అల్లాహ్ నన్ను క్షమించు' అని లేదా మరేదైనా దుఆ చేసుకున్నచో అది అంగీకరింపబడుతుంది. ఒకవేళ వుజు చేసుకొని నమాజ్ చేస్తే అదీ స్వీకరించబడుతుంది" అని ప్రవక్త ﷺ చెప్పారని అబూ హురైర రువై ఉల్లేఖించారు. (బుఖారీ 1154).

الدعاء عند الاستيقاظ من النوم بالدعاء الوارد: (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَحْيَاَنَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُوْر). [رواه البخاري من حديث حذيفة بن اليمان ؓ].

5- నిద్ర నుండి మేల్కొని ఇలా చదవాలి: అల్ హందు లిల్లాహిల్లాజి అహ్యానా బత్ద మా అమాతనా వఇల్లైహిన్నుషూర్. (మమ్మల్ని నిర్జీవావస్థకు గురిచేసిన తర్వాత మాకు జీవం పోసిన ఆ అల్లాహ్ కే సర్వ స్తోత్రములు. మేము తిరిగి ఆయన సమక్షంలోనే లేచి నిలబడే వారము). (బుఖారీ 6312లో హుజైఫా బిన్ యమాన్ ఉల్లేఖనం).

سنن الوضوء والصلاة

వుజు మరియు నమాజు యొక్క ధర్మములు

المضمضة والاستنشاق من غرفة واحدة: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: (تَمَضَّضْ ، وَاسْتَنْشَقْ مِنْ كَفٍّ وَاحِدَةٍ).

6- ఒకే చులుకం నీళ్ళు తీసుకొని కొన్నిటితో పుక్కిలించి, మరొకొన్ని ముక్కులో ఎక్కించాలి. అబ్దుల్లాహ్ బిన్ జైద్ రువై ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ﷺ ఒకే చులుకం నీళ్ళు తీసుకొని కొన్నిటితో పుక్కిలించేవారు. మరొకొన్ని ముక్కులో ఎక్కించేవారు. (ముస్లిం 235).

الوضوء قبل الغسل : عَنْ عَائِشَةَ > أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ: (كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنْ الْجَنَابَةِ بَدَأَ فَعَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ يَدْخُلُ أَصَابِعُهُ فِي الْمَاءِ فَيَحْلِلُ بِهَا أَصُولَ شَعْرِهِ ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرْفٍ بِيَدَيْهِ ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جُلْدِهِ كُلِّهِ).

7- స్నానానికి ముందు వుజు: ఆయిషా > ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ﷺ లైంగిక అశుద్ధత నుండి పరిశుద్ధత పొందే నిమిత్తం స్నానానికి ఉపక్రమించినపుడు (మర్నాంగ స్థలాన్ని కడుక్కున్న తర్వాత) చేతులు కడుక్కునేవారు. మళ్ళీ నమాజు కోసం చేసుకునే విధంగా వుజు చేసి, నీళ్ళు తీసుకొని తన చేతివేళ్ళతో తలవెంట్రుకల వేళ్ళ భాగం సయితం తడిసేలా నీరు పోసేవారు. ఆ పైన దోసిల్లో నీళ్ళు తీసుకుని మూడుసార్లు తలపై నీరు పోసేవారు. ఆపైన శరీరమంతటిపై నీళ్ళు పోసుకునేవారు. (బుఖారీ 248, ముస్లిం 316).

التشهاد بعد الوضوء : عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ > قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَسْغُ الْوُضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّانِيَةِ، يَدْخُلُ مِنْ أَهْلِهَا شَاءَ).

8- వుజు తరువాత దుఆ: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ > ఉల్లేఖించారు: మీలో ఎవ్వరైనా మంచివిధంగా వుజు చేసిన పిదప "అష్ హదు అల్లాహలాహ ఇల్లాల్లాహు వ అన్న ముహమ్మద్న్ అబ్దుహు వ రసూలుహు" చదివితే అతని కొరకు స్వర్గం యొక్క ఎనిమిది ద్వారాలు తెరువబడుతాయి. అతను తాను ఇష్టపడిన ఏ ద్వారం గుండానైనా ప్రవేశించవచ్చు. (ముస్లిం 234).

الاقتصاد في الماء: عن أنس ؓ قَالَ: (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَغْتَسِلُ بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ).

9- నీళ్ళు తక్కువ ఖర్చు చేయటం: అనస్ ె ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ె నాలుగు నుండి ఐదు 'ముద్'ల వరకు నీళ్ళతో స్నానం చేసేవారు. ఒక 'ముద్' నీటితో వుజూ చేసేవారు. (బుఖారీ 201. ముస్లిం 325).

صلاة ركعتين بعد الوضوء: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

10- వుజూ తరువాత రెండు రకాతుల నమాజు చేయటం: ప్రవక్త ె ఉపదేశించారని, ఉస్మాన్ ె ఉల్లేఖించారు: "ఎవరు నేను చేసిన విధంగా వుజూ చేసి రెండు రకాతుల నమాజు చేస్తాడో - నమాజుకు సంబంధం లేని విషయాలు మాట్లాడడో- అతని పూర్వ పాపాలన్నియు మన్నించ బడతాయి." (బుఖారీ 164. ముస్లిం 226).

الترديد مع المؤذن ثم الصلاة على النبي A : عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو } أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ... الحديث). ثُمَّ يَقُولُ بَعْدَ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ A : (اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدًا الَّذِي وَعَدْتَهُ). مَنْ قَالَ ذَلِكَ حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَةُ النَّبِيِّ A .

ముద్ అంటే

11- ముఅజ్జిన్ పలికినట్లు పలికి, ప్రవక్త ﷺ పై దరూద్ చదవటం: అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అమ్ర్ } ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా విన్నారు: "మీరు అజాన్ విన్నప్పుడు ముఅజ్జిన్ పలికినట్లుగానే పలకండి. పిదప నాపై దరూద్ చదవండి. ఎవరు నాపై ఒకసారి దరూద్⁽¹⁾ చదువుతారో, అందుకు అల్లాహ్ అతనిపై పదిసార్లు కరుణిస్తాడు.....". (ముస్లిం 849). దరూద్ తరువాత ఈ క్రింది దుఆ చదివినవారు ప్రళయదినాన ప్రవక్త ﷺ సిఫారసుకు అర్హులవుతారు. "అల్లాహుమ్మ రబ్బి హాజిహిద్ దల్ వతిత్ తామ్మతి వస్సలాతిల్ ఖాశమతి ఆతి ముహమ్మదనిల్ వసీలత వల్ ఫజీలత వబీఅన్ హు మఖామమ్ మహ్మూద నిల్లజీ వఅత్తహా". (ముస్లిం 384).

الإِثَار مِنَ السَّوَالِ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (لَوْلَا أَنِّي شَقَّ عَلَى أُمَّتِي ، لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَالِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ).

12- అధికంగా మిస్వాక్ చేయటం: ప్రవక్త ﷺ సెలవిచ్చారని అబూ హురైరా రుఁ ఁ ఉల్లేఖించారు: "నా అనుచర సమాజానికి కష్టతరమవు తుందన్న సంశయంనాకు లేకుండినట్లయితే ప్రతి సమాజ్ సమయంలో మిస్వాక్ చేయాలని ఆజ్ఞాపించి ఉండేవాణ్ణి". (బుఖారీ 887. ముస్లిం 252).

* (1) నిద్ర నుండి మేల్కొని, (2) వుజూ సమయంలో, (3) నోటి వాసనలో మార్పు వచ్చినప్పుడు, (4) ఖుర్ఆన్ చదివే ముందు, (5) ఇంట్లో ప్రవేశించే ముందు మిస్వాక్ చేయడం ధర్మం.

(1) అల్లాహుమ్మ సల్లి అలా ముహమ్మదిన్ వలలా ఆలి ముహమ్మదిన్ కమా సల్లెత అలా ఇబ్రాహీమ వలలా ఆలి ఇబ్రాహీమ ఇన్నక హమీదుమ్మజీద్. అల్లాహుమ్మ బారిక్ అలా ముహమ్మదిన్ వలలా ఆలి ముహమ్మదిన్ కమా బారక్ త అలా ఇబ్రాహీమ వ అలా ఆలి ఇబ్రాహీమ ఇన్నక హమీదుమ్మజీద్.

التَّبَكُّيرُ إِلَى الْمَسْجِدِ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ؓ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (...) وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهَجِيرِ (التَّبَكُّيرِ) لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ ... الْحَدِيثُ).

13- శీఘ్రముగా మస్జిద్ కు వెళ్ళటం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూ హురైరా ؓ ఉల్లేఖించారు: "వేళ కాగానే తొలి సమయంలో నమాజు చేయడంలో ఎంత పుణ్యం ఉందో తెలిస్తే అందులో ప్రజలు ఒకర్నొకరు మించిపోవడానికి పోటీపడతారు". (బుఖారీ 615. ముస్లిం 437).

الذَّهَابُ إِلَى الْمَسْجِدِ مَا شِئَا : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا ، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ) قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: (إِسْبَاحُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ ، فَذَلِكَ الرَّبَاطُ).

14- మస్జిద్ కు నడచి వెళ్ళటం: అబూహురైరా ؓ ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త మహనీయులు ﷺ ఇలా అడిగారు: "పరమ ప్రభువైన అల్లాహ్ ఏ విషయాల ఆధారంగా అపరాధాలను మన్నిస్తాడో, స్థాయిని ఉన్నతం చేస్తాడో నేను మీకు తెలుపనా?" దానికి సహచరులు 'దైవప్రవక్తా తప్పక సెలవీయండి' అని బదులిచ్చారు. అప్పుడాయన ఇలా బోధించారు: "(1) వాతవరణం, పరిస్థితులూ ప్రతీకూలంగా ఉన్నప్పటికీ వుజూ పూర్తిగా చెయ్యటం. (2) మస్జిద్ వైపునకు అధికంగా అడుగులు వెయ్యడం. (3) ఒక నమాజ్ తరువాత మరో నమాజ్ కొరకు నిరీక్షించడం - ఇది రిబాత్ తో సమానం (*)". (ముస్లిం 251).

(*) రిబాత్ అంటే సత్యాసత్యాల మధ్య పోరాటం సాగే రోజుల్లో రాత్రిళ్ళు పహరా కాయడం అన్న మాట. శాంతి కాలంలో నమాజ్ పట్ల మక్కువ, పోరాటపు రోజుల్లో ప్రాణాల్తోడే పహరా కాయడంతో సమానమని అర్థం.

إِتْيَانُ الصَّلَاةِ بِسَكِينَةٍ وَوَقَارٍ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ؓ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَلَا تَأْتُوهَا تَسْعَوْنَ، وَآتُوهَا تَمْشُونَ، وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا).

15- నమాజ్ కొరకు నిదానంగా, ప్రశాంతంగా రావాలి: ప్రవక్త ﷺ ఇలా చెప్పగా తాను విన్నాను అని అబూహురైరా ؓ ఉల్లేఖించారు: "నమాజ్ కొరకు ఇఖామత్ ఇవ్వబడినప్పుడు అందులో చేరడానికి పరుగిడుతూ రాకండి. నింపాదిగా నడచి వెళ్ళండి. సామూహిక నమాజులో మీకు ఏ మేరకు లభిస్తే ఆ మేరకు చేయండి. మిగిలిన భాగాన్ని వ్యక్తిగతంగా చేసి నమాజు పూర్తి చేసుకోండి". (బుఖారీ 908, ముస్లిం 602).

الدعاء عند دخول المسجد، والخروج منه: عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ، أَوْ عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ } قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَإِذَا خَرَجَ فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ).

16- మస్జిద్ లో ప్రవేశించినప్పుడు మరియు బైటికి వెళ్ళినప్పుడు ఇలా చదవాలి: ప్రవక్త ﷺ ఇలా ఆదేశించారని అబూహుమైద్ సాఇదీ ؓ లేక అబూ ఉస్సైద్ ؓ ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఎవరైనా మస్జిద్ లో ప్రవేశించినప్పుడు 'అల్లాహుమ్మఫ్ తహలీ అబ్బాబ రహ్మాతిక' చదవాలి. బైటికి వచ్చినప్పుడు 'అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అస్అలుక మిన్ ఫజ్ లిక' చదవాలి". (ముస్లిం 713).

الصلاة إلى ستره: عَنْ طَلْحَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا وَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَيْهِ مِثْلَ مُؤَخَّرَةِ الرَّحْلِ فَلْيُصَلِّ، وَلَا يُبَالِ مَنْ مَرَّ وَرَاءَ ذَلِكَ).

17- సుత్రా పెట్టుకొని నమాజ్ చేయాలి: ప్రవక్త ﷺ సెలవిచ్చారని తల్ హా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఎవరైనా తన ముందు ఒంటపై కట్టబడే పల్లకీ వెనుకభాగపు ఎత్తుకు సమానంగా ఏదైనా వస్తువు పెట్టుకొని నమాజ్ చేయాలి. దాని అవతల నుండి ఎవరు దాటినా ఇక అతనికి అనవసరం". (ముస్లిం 499).

*సుత్రా' అంటే నమాజ్ చేసే వ్యక్తి తాను సజ్జా చేసే స్థలానికి ముందు అడ్డుగా ఉపయోగించుకునే వస్తువు. అది గోడ కావచ్చు, స్థంభం కావచ్చు, అడ్డు తెర కావచ్చు, కర్ర కావచ్చు, లేదా అటువంటిదే మరేదైనా వస్తువు కావచ్చు. ఈ సుత్రా నమాజ్ చేసే వ్యక్తికి, అతని ముందు నుంచి నడచిపోయే వారికి మధ్య అడ్డుగా ఉంటుంది.

الإِقْعَاءُ بَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ: عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ طَاوُوسًا يَقُولُ: قُلْنَا لِأَبْنِ عَبَّاسٍ } فِي الْإِقْعَاءِ عَلَى الْقَدَمَيْنِ، فَقَالَ: (هِيَ السُّنَّةُ)، فَقُلْنَا لَهُ: إِنَّا لَنَرَاهُ جَفَاءً بِالرَّجُلِ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: (بَلْ هِيَ سُنَّةُ نَبِيِّكَ A).

18- రెండు సజ్జాల మధ్యలో మడిమలపై కూర్చోవటం: తావూస్ చెప్పగా అబుజ్జుబైర్ విని ఉల్లేఖిస్తున్నారు: మేము ఇబ్ను అబ్బాస్ } తో పాదాలు నిలబెట్టి మడిమలపై కూర్చోవటమెలా అని అడిగాము. దానికి అతను 'అది సున్నత్' అని చెప్పాడు. ఇది మనిషికి చాలా కష్టంగా ఉంటుంది అని మేమన్నాము. దానికి అతను 'ఇది మీ ప్రవక్త A సున్నత్' అని చెప్పాడు. (ముస్లిం: 536).

التورك في التشهد الثاني: عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه قَالَ: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا جَلَسَ فِي الرَّكَعَةِ الْآخِرَةِ ، قَدَّمَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى ، وَنَصَبَ الْأُخْرَى ، وَقَعَدَ عَلَى مَقْعَدَتِهِ).

19- చివరి తపస్థూద్లో తవరుక్ చేయుట: అబూహుమైద్ సాఇద్ رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ﷺ చివరి తపస్థూద్లో కూర్చునేటప్పుడు ఎడమ పాదం కుడి వైపు తీసుకొని, కుడి పాదాన్ని నిలబెట్టి ఎడమ పిరుదును భూమికి ఆనించి కూర్చుండేవారు. (బుఖారీ 828).

الإكثار من الدعاء قبل التسليم: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ : (ثُمَّ يَتَخَيَّرُ مِنَ الدُّعَاءِ أَعْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو).

20- సలాంకు ముందు అధికంగా దుఆ చేయాలి: ప్రవక్త ﷺ ఇలా చెప్పారని అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉమర్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "..... తనకు ఇష్టమున్న దుఆలు ఎన్నుకొని వాటి ద్వారా దుఆ చేయాలి". (బుఖారీ: 835).

أداء السنن الرواتب : عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ > أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكَعَةً تَطَوُّعًا غَيْرِ الْفَرِيضَةِ ، إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ).

21- సున్నత ముఅక్కద: ఉమ్మె హబీబ > ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా విని ఉల్లేఖించారు: "ఏ ముస్లిం భక్తుడు అల్లాహ్ కొరకు ప్రతి రోజు పన్నెండు రకాతుల నఫిల్ నమాజు చేస్తాడో అల్లాహ్ అతని కొరకు స్వర్గంలో ఒక ఇల్లు నిర్మిస్తాడు. (ముస్లిం: 728). అవి: జొనూ కు

ముందు 4, దాని తరువాత 2, మగ్రిబ్ తరువాత 2, ఇషా తరువాత 2 మరియు ఫజ్త్ కు ముందు 2.

صلاة الضحى : عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: (يُضْبَحُ عَلَى كُلِّ سَلَامَةٍ مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ وَيُجْزَى مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى).

22- చాఫ్ నమాజ్: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూ జర్ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఉన్న ప్రతి అవయవానికి బదులుగా ఒక సదఖా చేయడం మీపై విధిగా ఉంది. అయితే ఒకసారి సుబ్ హానల్లాహ్ అని పలకడం ఒక సదఖా. ఒకసారి అల్ హందులిల్లాహ్ అనడం ఒక సదఖా. ఒకసారి లా ఇలాహ ఇల్లాల్లాహ్ అని స్మరించడం కూడా సదఖా. ఒకసారి అల్లాహు అక్బర్ అనడమూ సదఖాయే. మంచిని ఆదేశించడం ఒక సదఖా. చెడు నుండి వారించడం ఒక సదఖా. అయితే రెండు రకాతుల చాఫ్ నమాజు వీటన్నిటికీ సరిపోతుంది". (ముస్లిం 720).

* దీని ఉత్తమ సమయం: పొద్దెక్కి, ఎండ తాపం పెరిగిన తరువాత నుండి జోస్ సమయానికి ముందు వరకు దీని సమయం ఉంది. కనీసం రెండు రకాతులు. ఎక్కువ చేయుటకు హద్దు లేదు.

قيام الليل : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: أَيُّ الصَّلَاةِ أَفْضَلُ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ؟ فَقَالَ: (أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ، الصَّلَاةُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ).

23- తహజ్జుద్ నమాజ్: అబూహురైర رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం, ఫర్స్ నమాజు తరువాత ఎక్కువ ఘనతగల నమాజు ఏది? అని ప్రవక్త ﷺ ను అడిగినప్పుడు "ఫర్స్ నమాజు తరువాత ఎక్కువ ఘనతగల నమాజు అర్థ రాత్రి తరువాత చదివే తహజ్జుద్ నమాజు" అని ప్రవక్త ﷺ బదులిచ్చారు. (ముస్లిం 1163).

صلاة الوتر: عَنْ بِنِ عُمَرَ } أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرًا).

24- విత్రి నమాజు: ప్రవక్త ﷺ ఆదేశించారని ఇబ్ను ఉమర్ } ఉల్లేఖించారు: "మీరు రాత్రి యొక్క చివరి నమాజును విత్రి రూపంలో చేయండి". (బుఖారీ 998. ముస్లిం 1755).

الصلاة في النعلين إذا تحققت طهارتهما: سئل أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ ﷺ: أَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ؟ قَالَ: (نَعَمْ).

25- శుభ్రంగా ఉన్న చెప్పలతో నమాజు చేయవచ్చు: ప్రవక్త ﷺ చెప్పలు వేసుకొని నమాజు చేసేవారా? అని అనస్ బిన్ మాలిక్ رضي الله عنه ని ప్రశ్నించినప్పుడు 'అవును' అని ఆయన జవాబిచ్చారు. (బుఖారీ 386).

الصلاة في مسجد قباء: عَنْ بِنِ عُمَرَ ﷺ قَالَ: (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَأْتِي مَسْجِدَ قُبَاءٍ رَاكِبًا وَمَاشِيًا) زَادَ ابْنُ نُمَيْرٍ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ نَافِعٍ: (فَيُصَلِّي فِيهِ رَكَعَتَيْنِ).

26- ముస్టిదే ఖుబాలో నమాజు: ప్రవక్త ﷺ ఒక్కోసారి కాలినడకన, మరోసారి వాహనం మీద ఖుబా ముస్టిద్ కు వస్తుండేవారు, అని ఇబ్ను

ఉమర్ } ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త ﷺ అందులో రెండు రకాతుల నమాజు కూడా చేసేవారు అని ఈ హదీసు ఉల్లేఖన కర్త నాఫి చెప్పారు. (బుఖారీ 1194. ముస్లిం 1399).

أداء صلاة النافلة في البيت : عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا).

27- నఫిల్ నమాజు ఇంట్లో చేయాలి: ప్రవక్త ﷺ ఇలా ఉపదేశించారని జాబిర్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఒకరు ఘర్ ి నమాజు మస్జిద్ లో పూర్తి చేసి, తన నమాజు యొక్క కొంత భాగం తన ఇంట్లో చేయాలి. అతను (నఫిల్) నమాజు ఇంట్లో చేయడం వల్ల అల్లాహ్ అతనికి మేలే చేకూర్చుతాడు". (ముస్లిం 778).

صلاة الاستخارة: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ } قَالَ: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ).

(اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (ويسمي حاجته) خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ).

28- ఇస్తిఖారా నమాజ్: ప్రవక్త ﷺ మాకు ఖుర్ఆను సూరాలు నేర్పినట్లు ప్రతి పనిలో ఇస్తిఖారా చేయడాన్ని గురించి బోధించేవారని జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ ﷺ ఉల్లేఖించారు. (బుఖారీ 1162).

❖ **దాని విధానం:** రెండు రకాతుల నమాజు చేసి, తరువాత ఇలా దుఆ చేయాలి. అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అస్తఖీరుక బిఇల్మిక, వ అస్తఖీరుక బిఖుద్రిక, వ అస్అలుక మిన్ ఫజ్లీకల్ అజీం, ఫిఇన్నక తఖ్ దిరు వలా అఖ్ దిరు, వ తఅలము వలా అఅలము, వ అంత అల్లాముల్ గుయూద్, అల్లాహుమ్మ ఇన్ కుంత తఅలము అన్న హాజల్ అన్ను ⁽²⁾ ఖైరున్ లీ ఫీ దీనీ, వ మఆషీ, వ ఆఖిబతి అన్నీ, ఫఖ్ దుర్ హులీ, వయస్సీర్ హులీ, సుమ్మ బారిక్ లీ ఫీహి, వ ఇన్ కుంత తఅలము అన్న హాజల్ అన్ను ⁽²⁾ పర్తున్ లీ ఫీ దీనీ, వ మఆషీ, వ ఆఖిబతి అన్నీ, ఫస్సీఫ్ హు అన్నీ, వస్సీఫ్ నీ అన్ను, వఖ్ దుర్ లియల్ ఖైర హైసు కాన సుమ్మ అర్ జినీ బిహి).

(2) ఇక్కడ హాజల్ అవుకు బదులుగా తన అవసరాన్ని పేర్కొనాలి. లేదా హాజల్ అన్ను అంటూ తన అవసరాన్ని ఆలోచించుకోవాలి.

ఈ దుఆ యొక్క భావం: ఓ అల్లాహ్! నీ జ్ఞానం సాక్షిగా నేను శ్రేయస్సును అర్థిస్తున్నాను. నీ శక్తి పేరిట నేను నీ మహత్తర కటాక్షాన్ని అభ్యర్థిస్తున్నాను. నీవే సర్వశక్తిమంతుడివి, నాకు రవ్వంత కూడా శక్తి లేదు. నీవు సర్వజ్ఞుడివి. నేను జ్ఞానం లేనివాణ్ణి. అగోచరమైన విషయాలన్నీ నీకే బాగా తెలుసు. అల్లాహ్! నీ దృష్టిలో ఈ పని నా ఇహపరాల రీత్యా, పరిణామాల రీత్యా నాకు శ్రేయస్కరమైనదయితే దానిని నాకు ప్రాప్తం చెయ్యి. దానిని నాకు శుభకరమైనదిగా చెయ్యి. ఒకవేళ నీ దృష్టిలో ఈ పని నా ఇహపరాల రీత్యా, పరిణామ ఫలం రీత్యా నా పాలిట చెడుదైతే, ఆ పని నుండి నన్ను దూరంగా ఉండు, దాని నుండి నన్ను కాపాడు. నా శ్రేయోశుభాలు ఎందులో ఉన్నాయో దానిని నాకు ప్రాప్తం చెయ్యి. తరువాత దాని మీద నాకు మక్కువ, ఏకాగ్రతలు కూడా కలిగిండు.

الجلوس في المصلى بعد صلاة الفجر حتى تطلع الشمس: عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رضي الله عنه: (أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ جَلَسَ فِي مُصَلَّاهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ حَسَنًا).

29- ఫజ్ జ్ నమాజు తరువాత నమాజు చేసుకున్న స్థలంలో సూర్యోదయం వరకు కూర్చోవటం: ప్రవక్త ﷺ ఫజ్ జ్ నమాజు చేసుకొని అదే స్థలంలో స్పష్టంగా సూర్యోదయం అయ్యే వరకు కూర్చునేవారని జాబిర్ బిన్ సముర رضي الله عنه తెలిపారు. (ముస్లిం 670).

الاجْتِسَالُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ : عَنْ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه } قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: (إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةُ فَلْيَغْتَسِلْ).

30- జుమా రోజు స్నానం చేయటం: ప్రవక్త ﷺ సెలవిచ్చారని ఇబ్ను ఉమర్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఎవరైనా జుమా నమాజుకు వచ్చినప్పుడు స్నానం చేయాలి". (బుఖారీ 877. ముస్లిం 845).

التَّبَكُّيرُ إِلَى صَلَاةِ الْجُمُعَةِ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: (إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ وَقَفَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ يَكْتُبُونَ الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ وَمَثَلُ الْمُهَجَّرِ كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدِي بَدَنَةً ثُمَّ كَالَّذِي يُهْدِي بَقَرَةً ثُمَّ كَبْشًا ثُمَّ دَجَاجَةً ثُمَّ بَيْضَةً فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ طَوَوْا صُحُفَهُمْ وَيَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ).

31- శీఘ్రముగా జుమా నమాజు కొరకు వెళ్ళటం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూహురైరా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "జుమా రోజు దైవ దూతలు మస్జిద్ యొక్క ద్వారంపై నిలబడి ఉంటారు. ఎవరు ఎంత ముందు వస్తారో వారి పేరు అంత ముందు వ్రాసుకుంటారు. అందరికంటే ముందు వచ్చిన వ్యక్తికి లభించే పుణ్యం ఒక ఒంటిను ఖుర్బానీ ఇచ్చిన

వ్యక్తిని పోలినది. ఆ తరువాత గడియలో వచ్చేవారికి ఒక అవు ఖుర్బానీ ఇచ్చినంత, ఆ తరువాత వారికి ఒక పొట్టేలు ఖుర్బానీ ఇచ్చినంత, ఆ తర్వాత వారికి కోడి, ఆ తర్వాత వారికి గుడ్డు అల్లాహ్ మార్గంలో సదఖా చేసినంత పుణ్యం లభిస్తుంది. ఇమాం మెంబర్ పై వచ్చాక దైవదూతలు తమ రిజిస్టర్లను చుట్టుకొని, ఖుర్బా వింటారు. (అంటే ఆ తరువాత వచ్చేవారు ఆ దైవదూతల రిజిస్టర్లో లిఖించబడరు). (బుఖారీ 929. ముస్లిం 850).

تَحْرِى سَاعَةِ الْجُمُعَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَالَ : (فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ) وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا.

32- జుమా రోజు దుఆ అంగీకార గడియ అన్వేషణ: ప్రవక్త ﷺ జుమా రోజు గురించి ప్రస్తావించి ఇలా చెప్పారని అబూహురైరా రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "ఆ రోజు ఓ ప్రత్యేక శుభ గడియ ఉంది. ఆ గడియలో ఎవరైనా ముస్లిం నమాజు స్థితిలో అల్లాహ్ ను ఏదైనా వేడుకుంటే అల్లాహ్ అతని కోరికను తప్పకుండా తీర్చుతాడు". ప్రవక్త ﷺ ఈ సంగతి చెబుతూ "ఆ గడియ అతి స్వల్పంగా ఉంటుంది" అని చేత్తో సైగ చేశారు. (బుఖారీ 935. ముస్లిం 852).

الْمُذْهَبُ إِلَى مَصَلَى الْعِيدِ مِنْ طَرِيقٍ، وَالْعُودَةُ مِنْ طَرِيقٍ آخَرَ: عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدٍ خَالَفَ الطَّرِيقَ).

33- పండుగ నమాజు కొరకు ఒక దారి నుండి వెళ్ళి మరో దారి నుండి తిరిగి రావటం: ప్రవక్త ﷺ పండుగ రోజు దారి మార్చి పండుగకు (ఈధాహ్ కు) వచ్చిపోయేవారని జాబిర్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ తెలిపారు. (బుఖారీ 986).

الصلاة على الجنازة: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ شَهِدَ الْجَنَازَةَ حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهَا فَلَهُ قِرَاطٌ ، وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِرَاطَانِ) قِيلَ: وَمَا الْقِرَاطَانِ؟ قَالَ: (مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ).

34- జనాజా నమాజ్: ప్రవక్త ﷺ ఇలా సెలవిచ్చారని అబూహురైరా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైతే జనాజా వెంట వెళ్తాడో, జనాజా నమాజ్ చేయించే వరకు ఉంటాడో అతనికి ఒక 'ఖీరాత్'కు సమానంగా పుణ్యఫలం లభిస్తుంది. మరెవరయితే ఖననం చేసే వరకూ ఉంటాడో అతనికి రెండు 'ఖీరాత్'ల పుణ్యం లభిస్తుంది". రెండు 'ఖీరాత్'లంటే ఎంత? అని ప్రశ్నించగా "అవి రెండు పెద్ద కొండలకు సమాన"మని ప్రవక్త ﷺ సమాధానమిచ్చారు. (బుఖారీ 1325. ముస్లిం 945).

زيارة المقابر: عَنْ بُرَيْدَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كُنْتُ هَيَّئْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا... الحديث).

35- సమాధుల సందర్శన: ప్రవక్త ﷺ ఇలా ప్రవచించారని, బురైద رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "నేను మిమ్మల్ని సమాధుల సందర్శన నుండి నివారించి యుంటిని, కాని ఇక మీరు వాటి దర్శనానికి వెళ్ళండి....". (ముస్లిం 977).

❖ గమనార్హం: శ్మశానవాటిక దర్శనం స్త్రీలకు నిషిద్ధం. ఇదే ఫత్వా ఇచ్చారు షేఖ్ బిన్ బాజ్ రహిమహుల్లాహ్. మరియు ధర్మవేత్తల ఒక పెద్ద సంఖ్య.

سنن الصيام రోజా ధర్మములు

السُّحُورُ: عَنْ أَنَسٍ رضي الله عنه قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (تَسَحَّرُوا ؛ فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً).

36- సహరీ భుజించడం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అనస్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "సహరీ భుజించండి (ఉత్తే కంటే ముందు రోజూ ఉద్దేశంతో తినండి). నిశ్చయంగా సహరీ భుజించడంలో శుభం ఉంది". (బుఖారీ 1923. ముస్లిం 1095).

تَعْجِيلُ الْفِطْرِ ، وَذَلِكَ إِذَا تَحَقَّقَ غُرُوبُ الشَّمْسِ : عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ).

37- సూర్యాస్తమయం అయిన వెంటనే త్వరగా ఇఫ్తార్ చేయాలి: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని సహల్ బిన్ సఅద్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "ప్రజలు ఇఫ్తార్ (ఉపవాస విరమణ) కొరకు త్వరపడినంత కాలం మంచికి కట్టుబడి ఉంటారు". (బుఖారీ 1957. ముస్లిం 1098).

قِيَامُ رَمَضَانَ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : (مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ).

38- తరావీహ్ నమాజ్: ప్రవక్త ﷺ ఇలా శుభవార్త ఇచ్చారని, అబూహురైరా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "రమజాన్ నెలలో ఎవరు ధృఢ విశ్వాసంతో, పుణ్యఫలాపేక్షతో రాత్రిళ్ళు తరావీహ్ నమాజు చేస్తారో వారి గత పాపాలన్నీ క్షమించబడతాయి". (బుఖారీ 36, 2014. ముస్లిం 759).

الاعتكاف في رمضان ، وخاصة في العشر الأواخر منه : عَنْ ابْنِ عُمَرَ { قَالَ :
(كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الْآخِرَ مِنْ رَمَضَانَ).

39- రమజానులో ఏతికాఫ్. ప్రత్యేకంగా దాని చివరి దశలో: ప్రవక్త
ﷺ రమజాను చివరి దశకంలో ఏతికాఫ్ చేసేవారని ఇబ్ను ఉమర్ {
ఉల్లేఖించారు. (బుఖారీ 2025. ముస్లిం 1171).

صوم ستة أيام من شوال : عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ :
(مَنْ صَامَ رَمَضَانَ، ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ).

40- షవ్వల్ యొక్క ఆరు ఉపవాసాలు: ప్రవక్త ﷺ ఇలా
ఆదేశించారని అబూ అయ్యూబ్ అన్సారీ ﷺ ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైనా
రమజాన్ ఉపవాసాలు పాటించి, ఆ తరువాత షవ్వల్ నెలలో కూడా
6 ఉపవాసాలు పాటిస్తే, ఒక సంవత్సర పొడవూ ఉపవాసం ఉన్నంత
పుణ్యం లభిస్తుంది". (ముస్లిం 1164).

صوم ثلاثة أيام من كل شهر : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ﷺ قَالَ : (أَوْصَانِي خَلِيلِي
بِثَلَاثٍ لَا أَدْعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَصَلَاةُ
الصُّحَى وَنَوْمٌ عَلَى وَتْرٍ).

41- ప్రతి నెలలో మూడు రోజుల ఉపవాసాలు: అబూహురైరా
చెప్పారు: 'నా ప్రాణ స్నేహితులు దైవప్రవక్త ﷺ నాకు మూడు
విషయాలను గురించి హితబోధ చేశారు. నేను వాటిని నా బొందిలో
ప్రాణం ఉన్నంత వరకూ వదలి పెట్టను. ఆ మూడు విషయాలు ఇవి: (1)
ప్రతి నెలా మూడు రోజులు ఉపవాసాలు పాటించడం. (2) చాప్త నమాజ్
చేయడం. (3) విత్ర్ నమాజు చేసి నిద్రపోవడం. (బుఖారీ 1178. ముస్లిం 721).

صوم يوم عرفة: عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ، وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ).

42- అరఫా దినాన ఉపవాసం: ప్రవక్త ﷺ బోధించారని అబూఖతాద رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "అరఫా దినాన ఉపవాసం వల్ల, గడిచిన సంవత్సరం పాపాలనూ, రాబోయే సంవత్సరం పాపాలనూ అల్లాహ్ మన్నిస్తాడని నాకు నమ్మకం ఉంది". (ముస్లిం 1162).

صوم يوم عاشوراء: عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (صِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ).

43- ఆషూరా దినపు ఉపవాసం: అబూఖతాద رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం, ప్రవక్త ﷺ ఇలా సెలవిచ్చారు: "ఆషూరా దినపు ఉపవాసం వలన అల్లాహ్ గడిచిన ఒక సంవత్సరపు పాపాలను దూరం చేస్తాడని నాకు నమ్మకం ఉంది". (ముస్లిం 1162).

سنن السفر

ప్రయాణపు నియమాలు

اختيار أمير في السفر: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَأَبِي هُرَيْرَةَ } قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ).

44- ప్రయాణంలో నాయకుని ఎన్నిక: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూ సఈద్ رضي الله عنه మరియు అబూ హురైరా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైనా ముగ్గురు మనుషులు కలిసి ప్రయాణానికి వెళ్తే వారు తమలో ఒకరిని నాయకునిగా ఎన్నుకోవాలి". (అబూదావూద్ 2608).

التكبير عند الصعود والتسبيح عند النزول: عَنْ جَابِرٍ رضي الله عنه قَالَ: (كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبَرْنَا ، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا).

45- ఎత్తు ఎక్కుతూ అల్లాహు అక్బర్, పల్లంలో దిగుతూ సుబ్ హానల్లాహ్ పలకడం: మేము ఎత్తు ప్రదేశంలో ఎక్కెటప్పడు అల్లాహు అక్బర్ అని, ఎత్తు నుండి దిగేటప్పడు సుబ్ హానల్లాహ్ అని అనేవారమని జాబిర్ رضي الله عنه తెలిపారు. (బుఖారీ 2994).

الدعاء حين نزول منزل: عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمٍ > قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ نَزَلَ مِنْزِلًا ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ).

46- మజిలీ వచ్చినప్పుడు చదవవలసిన దుఆ: ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా తాను విన్నానని ఖాలా బిన్తె హకీం రజియల్లాహు అన్హా ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైనా ప్రయాణం చేస్తూ ఏదైనా ప్రాంతంలో మజిలీ చేసినప్పుడు ఈ దుఆ చదివితే వారు అక్కడి నుండి బయలుదేరే వరకూ వారికి ఏ హానీ కలగదు: అఱుజు బికలిమాతిల్లా హిత్రామ్మాతి మిన్ షర్రి మా ఖలఖ్. (నేను అయిన సృష్టి కీడు నుండి అల్లాహ్ యొక్క సంపూర్ణ వచనాల శరణు కోరుతున్నాను). (ముస్లిం 2708).

البدء بالمسجد إذا قدم من السفر: عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ).

47- ప్రయాణం నుండి వచ్చేరాగానే మస్జిద్ కు వెళ్ళడం: కఅబ్ బిన్ మాలిక్ رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త ﷺ ప్రయాణం నుండి తిరిగి రాగానే ముందు మస్జిద్ కు వెళ్ళి రెండు రకాతుల నమాజు చేసేవారు. (బుఖారీ 443. ముస్లిం 716).

سنن اللباس و الطعام

వస్త్రధారణ మరియు అన్నపానీయాల ధర్మాలు

الدعاء عند لبس ثوب جديد: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا سَمَّاهُ بِاسْمِهِ إِمَّا قَمِيصًا أَوْ عِمَامَةً ثُمَّ يَقُولُ: (اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ).

48- కొత్త దుస్తులు ధరించినప్పుడు దుఆ: అబూ సకాద్ ఖుద్రి రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఇలా చెప్పారు: ప్రవక్త ﷺ కొత్త దుస్తులు ధరిస్తున్నప్పుడు దాని పేరు చెప్పేవారు. ఉదా: కమీజు, తలపాగా అని. తర్వాత ఈ దుఆ చదివేవారు: అల్లాహుమ్మ లకల్ హందు, అంత కసాతనీహి, అన్ అలుక మిన్ ఖైరీహి, వఖైరి మా సునిఅ లహూ, వ అఱజు బిక మిన్ ఫర్రిహి, వ ఫర్రి మా సునిఅ లహూ. (అల్లాహ్! అన్ని విధాల స్తోత్రములు నీకే. నీవే ఈ దుస్తులు నాకు ధరింపజేశావు. అందులోని మేలును, ఏ ఉద్దేశంతో చేయబడిందో ఆ మేలును నేను కాంక్షిస్తున్నాను. దాని కీడు నుండి మరియు ఏ కీడునుద్దేశించి చేయబడిందో దాని నుండి నేను నీ శరణు కోరుచున్నాను). (అబూదావూద్ 4020).

لبس النعل باليمين: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا اتَّعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمَالِ وَلْيُنْعِلْهُمَا جَمِيعًا أَوْ لِيَخْلَعْهُمَا جَمِيعًا).

49- కుడి చెప్ప ముందు తొడగటం: ప్రవక్త ﷺ ఇలా ప్రవచించారని అబూ హురైరా రు: ఉల్లేఖించారు: "చెప్పలు తొడిగేటప్పుడు మొదట కుడి కాలికి తొడుక్కోవాలి. విడిచేటప్పుడు మొదట ఎడమ కాలి చెప్ప విడువాలి. మరియు తొడిగితే రెండు చెప్పలు తొడుక్కోవాలి. విడిస్తే రెండు చెప్పలు విడువాలి". (బుఖారీ 5855. ముస్లిం 2097).

التَّسْمِيَةُ عِنْدَ الْأَكْلِ: عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ فِي حَجْرٍ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَكَانَتْ يَدَيَّ تَطْيِشُ فِي الصَّحْفَةِ فَقَالَ لِي: (يَا غُلَامُ سَمَّ اللَّهُ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ بِمِائِلِكَ).

50- తినేటప్పుడు బిస్మిల్లాహ్ పఠించాలి: ఉమర్ బిన్ అబూ సల్మా తెలిపారు: నేను ప్రవక్త ﷺ సంగతంలో పెరుగుతుండేవాణ్ణి. అన్నం తినేటప్పుడు నా చేయి కంచెంలో అన్ని వైపులా కదలాడేది. ప్రవక్త ﷺ ఒసారి చూసి, "ఓ అబ్బాయి! (అన్నం తినేముందు) బిస్మిల్లాహ్ అని పఠించాలి. కుడి చేత్తో తినాలి. కండంలో నీ ముందు భాగం నుండి తినాలి" అని ఉపదేశించారు. (బుఖారీ 5376. ముస్లిం 2022).

حَمْدُ اللَّهِ بَعْدَ الْأَكْلِ وَالشَّرْبِ: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا).

51- తిని త్రాగిన తర్వాత అల్ హందుల్లిలాహ్ అనాలి: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అనస్ బిన్ మాలిక్ రు: ఉల్లేఖించారు: "దాసుడు భోజనం చేసిన తర్వాత మరియు నీళ్ళు త్రాగిన తర్వాత అల్ హందుల్లిలాహ్ అని పఠించటాన్ని అల్లాహ్ మెచ్చుకుంటాడు". (ముస్లిం 2734).

الجلوس عند الشرب: عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: (أَنَّهُ نَهَى أَنْ يَشْرَبَ الرَّجُلُ قَائِمًا).

52- నీళ్ళు కూర్చుండి త్రాగాలి: మనిషి నిలబడి నీళ్ళు త్రాగటాన్ని ప్రవక్త ﷺ నివారించారని అనస్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు. (ముస్లిం 2024).

المضضة من اللبن: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ } أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا فَصَصَصَ، وَقَالَ: (إِنَّ لَهُ دَسَمًا).

53- పాలు త్రాగి పుక్కిలిందాలి: ఇబ్నూ అబ్బాస్ } ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ﷺ పాలు త్రాగిన తరువాత నీటితో నోరు పుక్కిలించి "పాలు త్రాగడం వల్ల నోరు తైలయతమవుతుంది (అంచేత నీళ్ళతో పుక్కిలించి నోరు శుభ్రపరుచుకోవాలి)" అని అన్నారు. (బుఖారీ 211. ముస్లిం 358).

عدم عيب الطعام: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (مَا عَابَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، كَانَ إِذَا اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ).

54- అన్నంలో లోపాలు వెదకరాదు: అబూ హురైర రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ చెప్పారు: ప్రవక్త ﷺ ఎన్నడూ ఏ ఆహారంలో కూడా లోపం ఎత్తి చూపలేదు. ఆయనకు ఇష్టమయితే తినేవారు. ఇష్టం లేకపోతే మానేసేవారు. (బుఖారీ 5409. ముస్లిం 2064).

الأكل بثلاثة أصابع: عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعٍ، وَيَلْعَقُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا).

55- మూడు వ్రేళ్ళతో తినటం: కఅబ్ బిన్ మాలిక్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ కథనం, ప్రవక్త ﷺ మూడు వ్రేళ్ళతో తినేవారు. వాటిని నాకి శుభ్రపరిచేవారు. (ముస్లిం 2032).

الشرب والاستشفاء من ماء زمزم: عَنْ أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ مَاءِ زَمْزَمَ: (إِنَّهَا مُبَارَكَةٌ ، إِنَّهَا طَعَامٌ طَعْمٌ). رواه مسلم و زاد الطيالسي: (وَشِفَاءٌ سُقْمٌ).

56- స్వస్థత పొందే ఉద్దేశంతో జమ్ జమ్ నీళ్ళు త్రాగటం: అబూ జర్ رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త ﷺ జమ్ జమ్ నీళ్ళ విషయంలో ఇలా బోధించారు: "అది శుభమైన నీరు. అది ఆకలిగొన్నవారికి ఆహారపు పని జేస్తుంది. (ఇది ముస్లిం 2473 ఉల్లేఖనం, తయాలిసిలో అదనంగా ఈ పదాలున్నాయి:) మరియు అది రోగ నివారిణి కూడాను".

الأكل يوم عيد الفطر قبل الذهاب للمصلى: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَغْدُو يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمْرَاتٍ) وفي رواية: (وَيَأْكُلُهُنَّ وَتَرًا).

57- రమజాను పండుగరోజు ఈద్గాహ్ కు వెళ్ళే ముందు తినటం: ప్రవక్త ﷺ రమజాను పండుగ రోజు ఖర్జూరపు పండ్లు తినే దాకా ఈద్గాహ్ వెళ్ళేవారు కాదు అని అనస్ బిన్ మాలిక్ رضي الله عنه తెలిపారు. మరో ఉల్లేఖనంలో ఉంది: ఆయన ﷺ బేసి సంఖ్యలో తినేవారు. (బుఖారీ 953).

الذكر والدعاء

అల్లాహ్ స్మరణ మరియు దుఆలు

الإكثار من قراءة القرآن: عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ).

التسبيح: عَنْ جُوَيْرِيَةَ > أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ مِنْ عِنْدَهَا بُكْرَةً حِينَ صَلَّى الصُّبْحَ وَهِيَ فِي مَسْجِدِهَا ثُمَّ رَجَعَ بَعْدَ أَنْ أَضْحَى وَهِيَ جَالِسَةٌ فَقَالَ: (مَا زِلْتُ عَلَى الْحَالِ الَّتِي فَارَقْتُكَ عَلَيْهَا) قَالَتْ: نَعَمْ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: (لَقَدْ قُلْتُ بَعْدَكَ أَرْبَعَ كَلِمَاتٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَوْ وُزِنَتْ بِمَا قُلْتُ مُنْذُ الْيَوْمِ لَوَزَنَتْهُمْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ).

61- సుబ్ హానల్లాహ్ శ్రేష్ఠత: జువైరియా > ఉల్లేఖినం ప్రకారం: ఆమె నమాజు చేసిన స్థలంలోనే ఉండగా ఫజ్ నమాజ్ చేయించి ప్రవక్త ﷺ ఆమె వద్ద నుండి వెళ్ళారు. చాప్త సమయంలో తిరిగి వచ్చారు. అప్పటికి ఆమె అక్కడే కూర్చోని ఉండటం చూసి, "నేను ఇంతకు ముందు నిన్ను వదలిన స్థితిలోనే ఇప్పటి వరకున్నావా నీవు?" అని అడిగారు. ఆమె 'అవును' అని సమాధానమిచ్చింది. అప్పుడు ప్రవక్త ﷺ చెప్పారు: "నీ దగ్గరి నుండి వెళ్ళి నేను నాలుగు పదాలు మూడు సార్లు పలికాను. వీటిని మరియు నీవు ఉదయం నుండి పలికిన పదాలను తూకం వేస్తే నేను పలికిన పదాలు బరువుగా తేలుతాయి. అవి: సుబ్ హానల్లాహ్ వబి హందిహ్, అదద ఖల్లీహ్, వ రిజా నఫ్ సిహ్, వ జినత అర్దీహ్ వ మిదాద కలిమాతిహ్". (ముస్లిం 2726). [భావం: అల్లాహ్ సృష్టిరాసుల సంఖ్యలో, ఆయన స్వయంగా కోరిన పరిణామంలో, ఆయన అర్ద్ (సింహాసనం) విలువంత మరియు ఆయన వచనాల పరిణామంలో ఆయనకు పవిత్రతలు మరియు స్తోత్రాలు].

تَشِيَّتِ الْعَاطِسُ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلْيَقُلْ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ. فَإِذَا قَالَ لَهُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، فَلْيَقُلْ: يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بِالْكَم).

62- తుమ్మినవారు అల్ హందుల్లాహ్ అంటే దానికి బదులివ్వటం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూ హురైరా రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "మీలో ఎవరైనా తుమ్మితే ((అల్ హందుల్లాహ్)) అనాలి. అది విన్న అతని సోదరుడు లేక మిత్రుడు ((యర్ హముకల్లాహ్)) అనాలి. మళ్ళీ తుమ్మిన వ్యక్తి ((యహ్ దీకుముల్లాహు వ యుస్లిహు బాలకుం)) అనాలి. (బుఖారీ 6224).

الدعاء للمريض: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ { أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ يَعُودُهُ ، فَقَالَ ﷺ : (لَا بَأْسَ طَهُورٌ ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ).

63- రోగిని పరామర్శించి దుఆ చేయటం: ఇబ్ను అబ్బాస్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: ప్రవక్త ﷺ ఒక రోగిని పరామర్శించడానికి వెళ్ళి ఇలా దుఆ చేశారు: "లా బాస తహూరున్ ఇన్షాఅల్లాహ్". [చింతించకు, అల్లాహ్ తలిస్తే ఈ వ్యాధి నిన్ను (నీ పాపాల నుండి) ప్రక్షాళనం చేస్తుంది]. (బుఖారీ 5662).

وضع اليد على موضع الألم ، مع الدعاء: عَنْ عَثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ التَّفَيْي أَنَّهُ شَكَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَجَعًا يَجِدُهُ فِي جَسَدِهِ مُنْذُ أَسْلَمَ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (ضَعْ يَدَكَ عَلَى الَّذِي تَأَلَّمَ مِنْ جَسَدِكَ وَقُلْ بِاسْمِ اللَّهِ ثَلَاثًا وَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأَحْذَرُ).

64- నొప్పి ఉన్న చోట చేయి పెట్టి దుఆ చేయాలి: ఉస్మాన్ బిన్ అబుల్ ఆస్ కథనం: అతను ఇస్లాం స్వీకరించినప్పటి నుండి తన శరీరంలోని ఒక భాగంలో నొప్పి వస్తుందని ప్రవక్త ﷺ వద్ద ఫిర్యాదు చేశాడు. అప్పుడు ప్రవక్త ﷺ ఇలా బోధించారు: "నీ శరీరంలో నొప్పి ఉన్న చోట చేయి పెట్టి మూడు సార్లు «బిస్మిల్లాహ్» అని, ఏడు సార్లు «అఱుజు బిల్లాహి వ ఖుద్రితహి మిన్ పరి మా అజిదు వ ఉహజిరు» చదువు. (ముస్లిం 2202). [నేను అల్లాహ్ మరియు అల్లాహ్ యొక్క శక్తిసామర్థ్యాల శరణులో వస్తున్నాను నాకు ఉన్న అవస్థ మరియు నేను భయపడుతున్న దానితో].

الدعاء عند سماع صياح الديك ، والتعوذ عند سماع نهيق الحمار: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا سَمِعْتُمْ صَيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ

فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا).

65- కోడి కూతను, గాడిద ఓండ్లను విన్నప్పుడు: ప్రవక్త ﷺ చెప్పారని, అబూహురైర رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "మీరు కోడికూత విన్నప్పుడు ((అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అస్అలు మిన్ ఫజ్జిక)) అనండి. (ఓ అల్లాహ్! నేను నీ దయానుగ్రహాన్ని కోరుతున్నాను). అది అప్పుడు దైవదూతను చూస్తుంది. గాడిద ఓండ్లను విన్నప్పుడు ((అఱ్ఱాహి బిల్లాహి మిన్ షైతా నిర్జజిం)) చదవండి. (శాపగ్రస్తుడైన షైతాన్ బారి నుండి అల్లాహ్ శరణు గోరుతున్నాను). గాడిద వైతాన్ని చూసి ఓండ్ల పెడుతుంది". (బుఖారీ 3303. ముస్లిం 2729).

الدعاء عند نزول المطر: عَنْ عَائِشَةَ > أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا رَأَى الْمَطَرَ قَالَ: (اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا).

66- వర్షం కురిసినప్పుడు దుఆ: ఆయిషా > కథనం, ప్రవక్త ﷺ వర్షం కురుస్తున్నది చూసి, ((అల్లాహుమ్మ సయ్యిబన్ నాఫిల)) అనేవారు. (ఓ అల్లాహ్! మాకు లాభం చేకూర్చే వర్షం కురిపించు). (బుఖారీ 1032).

ذكر الله عند دخول المنزل : عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ } أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: (إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرْ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَإِذَا لَمْ يَذْكُرْ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعَشَاءَ).

67- ఇంట్లో ప్రవేశిస్తూ అల్లాహ్ ను స్మరించండి: ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా తాను విన్నానని జాబిర్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "మనిషి తనిట్లో ప్రవేశిస్తూ

మరియు భోజనంపై కూర్చుంటూ అల్లాహ్ ను స్మరిస్తే (ఆ సందర్భంలో) చదవవలసిన ప్రవక్త నేర్పిన దుఆలు చదివితే, పైతాన్ (తన మిత్రులతో) అంటాడు: "ఇక్కడ మీరు నిద్రించడానికి మరియు రాత్రి భోజనం చేయుటకు ఏ అవకాశమూ లేదు". ఇక ఇంట్లో ప్రవేశించునప్పుడు అల్లాహ్ ను స్మరించకున్నట్లయితే పైతాన్ ఇలా అంటాడు: "మీరు నిద్రించడానికి స్థలం పొందారు". భోజనం చేసేటప్పుడు అల్లాహ్ ను స్మరించకున్నట్లయితే అంటాడు: మీరు నిద్రించటానికి మరియు భోంచేయటానికి అవకాశం కలిగింది. (ముస్లిం 2018)

ذَكَرَ اللَّهُ فِي الْمَجْلِسِ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (مَا جَلَسَ قَوْمٌ مُجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ (أَي: حَسْرَةٌ) فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ).

68- సమావేశాల్లో అల్లాహ్ యొక్క స్మరణ: ప్రవక్త ﷺ తెలిపారని, అబూ హురైర రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "ప్రజలు ఏదైనా సమావేశంలో కూర్చొని, అల్లాహ్ ను స్మరించకుంటే, ప్రవక్త ﷺ పై దరూద్ పంపకుంటే, ఆ సమావేశం వారి అనుతాపానికి కారణమగును. అల్లాహ్ తలుచుకుంటే వారిని శిక్షించవచ్చు లేదా క్షమించనూ వచ్చు". (తిర్మిజి 3380).

الدعاء عند دخول الخلاء: عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا دَخَلَ (أَي: أَرَادَ دُخُولَ) الْخِلَاءِ قَالَ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ).

69- మరుగుదొడ్లో ప్రవేశిస్తూ దుఆ: ప్రవక్త ﷺ మరుగుదొడ్లో ప్రవేశించాలనుకున్నప్పుడు (అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అఘజబిక మినల్

ఖుబుసి వల్ ఖబాఇసి) అని పలికేవారని అనస్ బిన్ మాలిక్ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు. [అల్లాహ్! దుష్ట జిన్నాతు స్త్రీ పురుషుల నుండి నీ శరణు జొచ్చుచున్నాను]. (బుఖారీ 6322. ముస్లిం 375).

الدعاء عندما تعصف الرياح: عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ رضي الله عنها أَنَّهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا عَصَفَتِ الرِّيحُ قَالَ: (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ).

70- తీవ్రంగా వీచే గాలిని చూసి దుఆ: ఆయిషా > ఉల్లేఖించారు: తీవ్రంగా వీచే గాలిని చూసినపుడు ప్రవక్త ﷺ ఈ దుఆ చదివేవారు: (అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అస్అలుక ఖైరహ్ వ ఖైర మా ఫీహ్, వ ఖైర మా ఉర్సలత్ బిహ్, వ అఱజ బిక మిన్ షర్హ వషర్ మా ఫీహ్, వషర్ మా ఉర్సలత్ బిహ్). [అల్లాహ్! నేను దాని మేలును, దానిలోని మేలును, అది ఏ మేలుతో పంపబడిందో దాన్ని కోరుతున్నాను. దాని కీడు, దానిలోని కీడు మరియు అది ఏ కీడుతో పంపబడిందో దాని నుండి నీ శరణు కోరుతున్నాను]. (ముస్లిం 899).

الدعاء للمسلمين بظهور الغيب: عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رضي الله عنه أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ، قَالَ الْمَلِكُ الْمُوَكَّلُ بِهِ: آمِينَ، وَلَكَ بِمِثْلِ).

71- ముస్లిం సోదరుని కోసం అతని పరోక్షంలో దుఆ చేయుట: ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా విని ఉల్లేఖిస్తున్నారు అబూ దర్దా رضي الله عنه. "ఎవరు తన సోదరుని కోసం అతని పరోక్షంలో దుఆ చేస్తాడో, అక్కడ ఒక దైవదూత నియమింపబడి ఉంటాడు, అతడు దానిపై ఆమీన్, నీకూ ఇలాంటి మేలే కలుగుగాక! అని దీవిస్తాడు". (ముస్లిం 2732).

الدعاء عند المصيبة: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ > أَنَّهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: (مَا مِنْ مُسْلِمٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ فَيَقُولُ مَا أَمَرَهُ اللَّهُ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ اللَّهُمَّ أَجِرْنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا إِلَّا أَخْلَفَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا).

72- కష్టం వచ్చినప్పుడు ఈ దుఆ చదవాలి: ప్రవక్త ﷺ చెప్పగా విన్నానని ఉమ్మై సల్మా > ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైనా ముస్లింకు ఏదైనా ఆపద ఎదురైనప్పుడు అల్లాహ్ ఆదేశించినట్లు ((ఇన్నా లిల్లాహి వఇన్నా ఇలైహి రాజిఉన్, అల్లాహుమ్మల్ జుర్ నీ ఫీ ముసీబతీ వఅఖ్ లిఫ్ లీ ఖైరమ్ మిన్ హా)) అని చదివితే అల్లాహ్ అతనికి మేలైనదాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. (ముస్లిం 918).

إِفْشَاءُ السَّلَامِ: عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (أَمَرَنَا النَّبِيُّ ﷺ بِسَبْعٍ ، وَهِيَ أَنَا عَنْ سَبْعٍ: أَمَرَنَا بِعِيَادَةِ الْمَرِيضِ ، ... وَإِفْشَاءِ السَّلَامِ ، ... الْحَدِيث).

73- సలాంను వ్యాపింప జేయటం: బరా బిన్ ఆజిబ్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త ﷺ ఏడు విషయాల గురించి మాకు ఆదేశించారు, ఏడు విషయాలను నివారించారు. మాకు ఆదేశించినవాటిలో రోగులను పరామర్శించాలని మరియు సలాంను వ్యాప్తి చేయాలని ఉంది. (బుఖారీ 5175. ముస్లిం 2066)

سنن متنوعة

వివిధ రకాల సున్నతులు

طلب العلم: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ).

74- విద్యాభ్యాసం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని, అబూ హురైర رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "విద్యాభ్యాసం కొరకు ఎవరైనా ఒక దారిని వెళ్తే అతని కొరకు అల్లాహ్ ఆ దారిని స్వర్గం వైపునకు సులభం చేస్తాడు. (ముస్లిం 2646).

الاستئذان قبل الدخول ثلاثاً: عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (الاستئذان ثلاث، فإن أذن لك، وإلا فارجع).

75- ఎవరింట్లోనైనా ప్రవేశించే ముందు మూడు సార్లు అనుమతి కోరటం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని, అబూ మూసా అష్ఠరీ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "మూడు సార్లు అనుమతి కోరాలి. మీకు అనుమతివ్వ బడితే సరి. లేనిదో తిరిగి వెళ్ళండి". (బుఖారీ 6245. ముస్లిం 2153).

تحنيك المولود: عَنْ أَبِي مُوسَى رضي الله عنه قَالَ: (وُلِدَ لِي غُلَامٌ فَأَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ فَسَمَّاهُ إِبْرَاهِيمَ فَحَنَكُهُ بِتَمْرَةٍ وَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ ... الحديث).

76- పిల్లవాడు పుట్టగానే 'తహనీక్' చేయటం: అబూ మూసా అష్ఠరీ رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: నాకొక పిల్లవాడు పుడితే నేనతణ్ణి తీసుకొని ప్రవక్త ﷺ సన్నిధికి వెళ్ళాను. ఆ పిల్లవాడికి ఆయన ఇబ్రాహీం అని పేరు పెట్టారు. ఖర్జూర పండు నమిలి అతని నోట్లో పెట్టారు. (దీనినే 'తహనీక్' అంటారు. ఇది ఖర్జూరపు పండుతో చేస్తే ఉత్తమం, కాని ఇది లేనప్పుడు మరే తీపి పదార్థంతో నయినా చేయవచ్చును). (బుఖారీ. 5467. ముస్లిం 2145).

العقبة عن المولود: عَنْ عَائِشَةَ > قَالَتْ: (أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ نَعُقَّ
عَنِ الْجَارِيَةِ شَاةً، وَعَنِ الْغَلَامِ شَاتَيْنِ).

77- అభీఖా: ఆడ పిల్ల అయితే ఒక మేక, మగ పిల్లవాడైతే రెండు
మేకలతో అభీఖా చేయాలని ప్రవక్త ﷺ ఆదేశించారని ఆయిషా >
ఉల్లేఖించారు. (అహ్మద్ 25764).

كشف بعض البدن ليصيبه المطر: عَنْ أَنَسٍ > قَالَ: أَصَابَنَا وَنَحْنُ مَعَ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَطَرٌ قَالَ فَحَسَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثَوْبَهُ حَتَّى أَصَابَهُ مِنَ الْمَطَرِ
فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَمْ صَنَعْتَ هَذَا قَالَ: (لَأَنَّهُ حَدِيثُ عَهْدٍ بِرَبِّهِ تَعَالَى).

78- వర్షం కురిసినప్పుడు శరీరం కొంత భాగం తడుపుకొనటం:
అనస్ తెలిపారు: మేము ప్రవక్త ﷺ వెంట ఉండగా వర్షం కురిసింది.
ప్రవక్త ﷺ తమ శరీరంలో కొంత భాగం నుండి వస్త్రాన్ని ప్రక్కకు జరిపారు.
'మీరిలా ఎందుకు చేశార'ని మేమడిగాము. దానికి ఆయన ﷺ "అల్లాహ్
నుండి అవతరించిన ఈ సంవత్సరపు తొలి వర్షం ఇది" అని సమాధానం
ఇచ్చారు. (ముస్లిం 898).

عيادة المريض: عَنْ ثَوْبَانَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ:
(مَنْ عَادَ مَرِيضًا، لَمْ يَزَلْ فِي حُرْفَةِ الْجَنَّةِ) قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا حُرْفَةُ
الجنة؟ قَالَ: (جناها).

79- రోగిని పరామర్శించుట: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని ఆయన ﷺ
సేవకుడైన సాబాన్ ఉల్లేఖిస్తున్నారు: "ఎవరు రోగిని పరామర్శించ
టానికి వెళ్తారో అతను (తిరిగి వచ్చే వరకు) స్వర్గపు తోటలో ఉంటాడు.
(ముస్లిం 2568).

التَّبَسُّمُ: عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: (لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا، وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِقٍ).

80- చిరునవ్వు: "ఏ చిన్న సత్కార్యాన్ని కూడా విలువలేనిదిగా భావించకు. అది నీ తోటి సోదరునితో చిరునవ్వుతో కలుసుకోవటం మైనా సరే"నని ప్రవక్త ﷺ నన్ను ఉద్దేశించి చెప్పారని అబూ జర్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: (ముస్లిం 2626).

التَّزَاوُرُ فِي اللَّهِ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَنَّ رَجُلًا زَارَ أَخًا لَهُ فِي قَرْيَةٍ أُخْرَى فَأَرْصَدَ اللَّهُ لَهُ عَلَى مَدْرَجَتِهِ مَلَكًا فَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِ قَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أُرِيدُ أَخًا لِي فِي هَذِهِ الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا قَالَ لَا غَيْرَ أَنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ بِأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَّكَ كَمَا أَحَبَّتْهُ فِيهِ).

81- అల్లాహ్ కొరకు పరస్పర దర్శనం: ప్రవక్త ﷺ ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ హురైర రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు: "ఒక వ్యక్తి తన సోదరున్ని దర్శించుటకు వేరే గ్రామానికి వెళ్ళాడు. ఆ దారిలో అల్లాహ్ ఒక దైవదూతను మాటు వేసి యుండుటకు పంపాడు. ఆ వ్యక్తి రాగానే దైవదూత "నీవు ఎటు వెళ్తున్నావు?" అని అడిగాడు. "ఆ గ్రామంలో నా ధార్మిక సోదరుడు ఒకడున్నాడు అతన్ని కలుసుకోవటానికి వెళ్తున్నాను" అన్నాడతను. "అతడు నీకు ఏదైనా మేలు చేశాడని, నీవు దాన్ని తీర్చడానికి వెళ్తున్నావా?" అని అడిగాడు దైవదూత. "అదేం కాదు. నేను అల్లాహ్ కొరకే అతన్ని ప్రేమించాను" అని ఆ మనిషి జవాబిచ్చాడు. దానికి ఆ దూత ఇలా చెప్పాడు: "నేను అల్లాహ్ యొక్క దూతను, అల్లాహ్ నన్ను ఈ శుభవార్తతో నీ వైపు పంపాడు. నీవు అతన్ని అల్లాహ్ కొరకే

ప్రేమించినందుకు అల్లాహ్ నిన్ను ప్రేమించాడు". (ముస్లిం 2567).

إعلام الرجل أخاه أنه يحبّه : عَنْ الْمَقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرَبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: (إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ، فَلْيُعْلِمْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ).

82- మనిషి తాను ప్రేమిస్తున్నది తన సోదరునికి తెలియజేయాలి: మిఖ్లామ్ బిన్ మఅదీ కరబ్ రَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ఉల్లేఖించారు ప్రవక్త ﷺ ఇలా ఉపదేశించారు: "మీలో ఎవరైనా (అల్లాహ్ కొరకు) తన సోదరుణ్ణి ప్రేమిస్తున్నప్పుడు ఆ విషయం అతనికి తెలియజేయాలి". (అహ్మద్, తిర్మిజి 2392. అబూ దావూద్ 5124).

رد التَّائِب: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (التَّائِبُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَنَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيُرِدَّهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ هَذَا صَحَّكَ الشَّيْطَانُ).

83- ఆవలింపును అప్పుట: "ఆవలింపు పైతాన్ తరపున ఉంటుంది. అందుకే మీలో ఎవరైనా ఆవలించినప్పుడు సాధ్యమైనంత వరకు దాన్ని ఆపుకోవాలి. మీలో ఎవరైనా ఆవలిస్తూ 'హా...' అన్నప్పుడు పైతాన్ నవ్వుతాడు" అని ప్రవక్త ﷺ చెప్పారని, అబూ హురైర > ఉల్లేఖించారు. (బుఖారీ 3289. ముస్లిం 2994).

إحسان الظن بالناس: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ).

84- ప్రజల పట్ల మంచి అభిప్రాయం కలిగి ఉండాలి: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని అబూ హురైర > ఉల్లేఖించారు: "లేనిపోని అనుమానాలకు పోకండి. లేనిపోని అనుమానం అన్నింటికంటే పెద్ద అబద్ధం". (బుఖారీ 6067. ముస్లిం 2563).

مَعَاوَنَةُ الْأَهْلِ فِي أَعْمَالِ الْمَنْزِلِ: عَنْ الْأَسْوَدِ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ مَا كَانَ النَّبِيُّ "يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ؟ قَالَتْ: (كَانَ يَكُونُ فِي مِهْنَةٍ أَهْلُهُ تَعْنِي خِدْمَةَ أَهْلِهِ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ).

85- ఇంటి పనిలో ఇల్లాలికి సహకరించటం: అస్వద్ ఉల్లేఖనం ప్రకారం: ప్రవక్త ﷺ ఇంట్లో ఏమి చేసేవారని, ఆయిషా > ని అడిగాను. దానికి ఆమె ఇలా సమాధానమిచ్చింది: ఆయన ﷺ తమ ఇల్లాలికి (ఇంటి పనుల్లో) సహకరిస్తూ ఉండేవారు, నమాజు సమయం అయిన వెంటనే నమాజు కొరకు వెళ్ళేవారు. (బుఖారీ 676).

سُنَنِ الْفِطْرَةِ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (الْفِطْرَةُ خَمْسٌ أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ الْخِثَانُ وَالْإِسْتِحْدَادُ وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ وَتَنْفُ الْإِبْطِ وَقَصُّ الشَّارِبِ).

86- సహజ గుణాలు: ప్రవక్త ﷺ ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ హురైరా రు ఉల్లేఖించారు: "ప్రకృతికి అనుగుణమైన అయిదు విషయాలు ఉన్నాయి. 1. ఖత్నా (వడుగు) చేయడం. 2. నాభి క్రింది వెంట్రుకలు తీసివేయడం. 3. చంకలోని వెంట్రుకలు తొలగించటం. 4. గోళ్ళు కత్తిరించడం. 5. మీసాలు కత్తిరించడం". (బుఖారీ 5889, ముస్లిం 257).

كَفَالَةُ الْيَتِيمِ: عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا). وَ قَالَ بِإِصْبَعِهِ السَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى.

87- అనాథ సంరక్షణ: ప్రవక్త ﷺ ఈ శుభవార్త ఇచ్చారని సహల్ బిన్ సఅద్ రు ఉల్లేఖించారు: "నేను మరియు అనాథల సంరక్షకుడు స్వర్గంలో ఇలా ఉంటాము" అని ప్రవక్త ﷺ చూపుడు వ్రేలు మరియు మధ్య వ్రేలును కలిపి చూపించారు. (బుఖారీ 6005).

تَجَنَّبَ الْغَضَبُ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَوْصِنِي، قَالَ: (لَا تَغْضَبُ). فَرَدَّدَ مَرَارًا، قَالَ: (لَا تَغْضَبُ).

88- ఆగ్రహానికి దూరముండుట: అబూహురైర رضي الله عنه ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త మహనీయులు ﷺ వద్దకు ఒక వ్యక్తి వచ్చి, ఏదైనా బోధించండి అని అర్థించాడు. దానికి ఆయన ﷺ "ఆగ్రహం చెందకు" అని ఉపదేశించారు. ఆ వ్యక్తి ఇదే ప్రశ్న మాటిమాటికి వేశాడు, దానికి ప్రవక్త కూడా "నీవు ఆగ్రహం చెందకు" అనే బోధించారు. (బుఖారీ 6116).

البكاء من خشية الله: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ ... وَذَكَرَ مِنْهُمْ: وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاصَتْ عَيْنَاهُ).

89- అల్లాహ్ భయంతో కన్నీరు కార్చుట: ప్రవక్త ﷺ ఆదేశించారని అబూ హురైరా رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: "అల్లాహ్ ధాయ తప్ప మరెలాంటి ధాయ లభించని (ప్రళయ)దినాన అల్లాహ్ ఏడు రకాల మనుషుల్ని తన నీడ పట్టున ఆశ్రయమిస్తాడు. అందులో ఒకడు: ఏకాంతంలో అల్లాహ్ ను తలుచుకొని కంట తడి పెట్టే వ్యక్తి". (బుఖారీ 660. ముస్లిం 1031).

الصدقة الجارية: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ).

90- ఎడతెగని దానం: ప్రవక్త ﷺ సెలవిచ్చారని, అబూ హురైర رضي الله عنه ఉల్లేఖించారు: మనిషి చనిపోయినపుడు అతని ఆచరణ అంతమయి పోతుంది. అయితే మూడు రకాల ఆచరణలు మటుకు అంతం కావు.

(వాటి పుణ్య ఫలం మనిషికి లభిస్తూనే ఉంటుంది). (1) సదకా జారియ. (2) ప్రజలకు ఉపయోగపడుతున్న జ్ఞానం. (3) అతనికోసం దుఆ చేసే ఉత్తమ సంతానం. (ముస్లిం 1631).

بِنَاءِ الْمَسَاجِدِ: عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ ؓ يَقُولُ عِنْدَ قَوْلِ النَّاسِ فِيهِ حِينَ بَنَى مَسْجِدَ الرَّسُولِ ؐ إِنَّكُمْ أَكْثَرْتُمْ وَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ ؐ يَقُولُ: (مَنْ بَنَى مَسْجِدًا) قَالَ بُكَيْرٌ: حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ: (يَتَغَيَّرُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ).

91- మస్జిద్ నిర్మాణం: ఉస్మాన్ బిన్ అఫ్ఫాన్ ؓ మస్జిద్ నబవి ప్రవక్త మస్జిదు)ని పునర్నిర్మించినపుడు ప్రజలు అతన్ని ఏవేవో మాటలు అన్నారు. ఉస్మాన్ ؓ ఆ మాటలు విని ఇలా అన్నారు. మీరు లేనిపోని మాటలు అంటున్నారు గాని నేను ప్రవక్త ؐ చెప్పగా విన్నాను, ఆయన ؐ ఇలా అన్నారు: "కేవలం అల్లాహ్ ప్రసన్నత కోరకు ఎవరైనా మస్జిదు నిర్మిస్తే అతని కోసం అల్లాహ్ అలాంటిదే ఒక ఇల్లు స్వర్గంలో నిర్మిస్తాడు". (బుఖారీ 450. ముస్లిం 533).

السَّامِحَةُ فِي الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا اقْتَضَى).

92- క్రయవిక్రయాల్లో నెమ్మది: ప్రవక్త మహనీయులు ؐ ఇలా చెప్పారని జాబిర్ ؓ ఉల్లేఖించారు: "క్రయవిక్రయాల్లోనూ, అప్పు వసూలు చేసేటప్పుడునూ నెమ్మదిని, వికాలహృదయతనూ చూపి వ్యక్తిపై అల్లాహ్ కారుణ్యం కురుస్తుంది". (బుఖారీ 2076).

إِزَالَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: (يَمْسِي بِطَرِيقٍ وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ فَأَخْرَهُ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغُفِرَ لَهُ).

93- బాధాకరమైన వస్తువును దారి నుండి తొలగించటం: అబూ హురైర رضی اللہ عنہ ఉల్లేఖినం ప్రకారం, ప్రవక్త ﷺ ఇలా అన్నారు: "ఒక వ్యక్తి దారిన నడచిపోతుంటే దారిలో ఒక ముళ్ళ కంప పడి ఉండటం చూశాడు. అతను దాన్ని తీసి పక్కన పారేసి వెళ్ళిపోయాడు. అతను చేసిన ఈ పుణ్యకార్యాన్ని అల్లాహ్ స్వీకరించి అతణ్ణి మన్నించాడు". (బుఖారీ 654, ముస్లిం 1914).

الصدقۃ : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی اللہ عنہ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدَلٍ تَمَرَّةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ وَلَا يَقْبَلُ اللَّهُ إِلَّا الطَّيِّبَ وَإِنَّ اللَّهَ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ ثُمَّ يُرِيهَا لِصَاحِبِهِ كَمَا يُرِي أَحَدُكُمْ فَلُوهُ حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ).

94- సదకా: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని, అబూ హురైర رضی اللہ عنہ ఉల్లేఖించారు: "ఎవరైనా తన పవిత్ర సంపాదన నుండి ఒక ఖడ్గూరపుటంత దానం చేస్తే - అల్లాహ్ పవిత్ర వస్తువును మాత్రమే స్వీకరిస్తాడు- అల్లాహ్ దాన్ని తన కుడిచేత్తో స్వీకరిస్తాడు. ఆ తర్వాత మీరు గుర్రపు పిల్లను పెంచి పెద్ద చేసినట్లు ఆయన ఆ దానాన్ని వృద్ధి పరుస్తాడు. అలా వృద్ధి చెందుతూ చివరికది పెరిగి పర్యతం మోదిరిగా అయి పోతుంది". (బుఖారీ 1410, ముస్లిం 1014).

الإكثار من الأعمال الصالحة في عشر ذي الحجة : عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رضی اللہ عنہ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: (مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ) (يعني أيام العشر) قَالُوا: وَلَا الْجِهَادُ؟ قَالَ: (وَلَا الْجِهَادُ إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ نَفْسِهِ وَمَالِهِ فَلَمْ يَرْجِعْ بِشَيْءٍ).

95- జిల్ హజ్జ మొదటి దశకంలో అధికంగా సత్కార్యాలు చేయటం: ప్రవక్త ﷺ ఉపదేశించారని, ఇబ్ను అబ్బాస్ రివాయత్ చేశారు: "జిల్ హజ్జ మొదటి దశకంలో చేసిన సత్కార్యాలకున్నంత ఘనత వేరే రోజుల్లో చేసే సత్కార్యాలకు లేదు". జిహాద్ కు సయితం ఆ పుణ్యం లేదా? అని సహచరులు అడిగారు. దానికి ఆయన ﷺ "అవును జిహాద్ కు కూడా లేదు. కేవలం తన ధనప్రాణంతో సహా జిహాద్ కు వెళ్ళి తిరిగిరాని అమరవీరునికి తప్ప" అని జవాబిచ్చారు. (బుఖారీ 969).

قَتَلَ الْوَزْغَ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (مَنْ قَتَلَ وَزْغًا فِي أَوَّلِ ضَرْبَةٍ كُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ حَسَنَةٍ وَفِي الثَّانِيَةِ دُونَ ذَلِكَ وَفِي الثَّالِثَةِ دُونَ ذَلِكَ).

96- బల్లిని చంపుట: ప్రవక్త ﷺ ఆదేశించారని, అబూహురైర రివాయత్ చేశారు: "ఒక దెబ్బకే బల్లిని చంపినవారికి 100 పుణ్యాలు లభిస్తాయి. రెండు దెబ్బల్లో చంపినవానికి అంతకన్నా తక్కువ. మూడు దెబ్బల్లో చంపినవానికి అంతకన్నా తక్కువ". (ముస్లిం 2240).

النَّهْيُ عَنْ أَنْ يُحْدِثَ الْمَرْءُ بِكُلِّ مَا سَمِعَ: عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: (كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحْدِثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ).

97- విన్న ప్రతిదీ చెప్పకుంటూ తిరుగుట వారించబడింది: ప్రవక్త ﷺ ఇలా సెలవిచ్చారని, హఫ్స్ బిన్ ఆసిం రివాయత్ చేశారు: "విన్న ప్రతి మాటా చెప్పకు తిరుగుటయే మనిషి పాపంలో పడిపోవటానికి సరిపోతుంది". (అబూ దావూద్ 4992).

احتساب النفقة على الأهل: عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: (إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا أَنْفَقَ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً).

98- ఇంటివారిపై ఖర్చు చేస్తూ పుణ్యాన్నిద్దేశించుట: అబూ మస్ఠిద్ బద్రి రహిమతుల్లా ఉల్లేఖనం ప్రకారం ప్రవక్త సలవల్లె ఇలా ఉపదేశించారు: "మనిషి పరలోకంలో సత్ఫలితం పొందే ఉద్దేశ్యంతో తన ఇంటివారిపై ఖర్చు చేస్తే, అది అతని 'సదఖా' (మంచి దానం)గా పరిగణించబడుతుంది". (బుఖారీ 55. ముస్లిం 1002).

الرَّمْلُ فِي الطَّوَافِ: عَنْ بِنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: (كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا طَافَ الطَّوَافَ الْأَوَّلَ، حَبَّ (أَي: رَمَل) ثَلَاثًا وَمِشَى أَرْبَعًا ...) الْحَدِيث.

99- కాబా ప్రదక్షిణలో వడివడిగా నడవటం: ఇబ్నూ ఉమర్ } ఉల్లేఖించారు: ప్రవక్త సలవల్లె కాబా గృహం చుట్టూ మొదటి విడత ప్రదక్షిణం చేస్తున్నప్పుడు చిన్న చిన్న అడుగులతో వడివడిగా నడుస్తూ మూడు చుట్లు తిరిగేవారు. ఆ తర్వాత నాలుగు ప్రదక్షిణలు సాధారణ వేగంతో నడిచి చేసేవారు.(బుఖారీ 1644. ముస్లిం 1261).

الْمَدَامَةُ عَلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ وَإِنْ قَلَّ: عَنْ عَائِشَةَ > أَنَّهَا قَالَتْ: سُرِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: (أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ).

100- ఏదైనా సఫీల్ సత్కార్యం అది తక్కువైనా నిరంతరం చేయటం: ఆయిషా > ఉల్లేఖనం ప్రకారం 'అల్లాహ్ కు అన్నింటికంటే ఎక్కువగా ఏ పని అంటే ఇష్టం?' అని ప్రవక్తను ప్రశ్నించగా, "అల్లాహ్ కు నిత్యం క్రమం తప్పకుండా చేసే పని అంటే ఎంతో ఇష్టం, అది తక్కువైనా సరే" అని సమాధానమిచ్చారు. (బుఖారీ 6465. ముస్లిం 1828).